

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Ottasabos petisórtól 5 kr. Nagyból terjedelmű, mint az előbbi hirdetések, alku szerinti a lezárásig...

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve. Egy évre 10 ft. — kr. 1/2, fél évre 5 ft. 50 kr. Fél évre 6 — — — — — Egy évre 10 — — — — —

Ha haza jönne Kossuth Lajos!

○ Az „Ellenőr” tegnapelőtti vezércikkében azon általános óhajátának ad kifejezést, vajha haza jönne Kossuth Lajos!

Nagyszerű kérdés ez, miről csak félve beszélhetünk! Félve, mert a kérdést, fájdlom! — inkább úgy fejtjük meg magunkban, hogy bizony az ő hazajöveteléből, a mai körülmények közt, aligha lehetne valószínű.

Pedig minden igaz magyar ember jelképe óhajja, hogy hazánk legnagyobb fia lángszékel és roppant tapasztalatával mentse ki e hazát szerencsétlen helyzetéből, vezesse önállóságra, szellemi és anyagi virágzásra emelje!

De hiába! Az ő szilárdasága, egyéniségének történelmi nagysága és fúttossága nem engedheti, hogy a közösgyes kiegyezés cséje alatt alakult viszonyok közt, habár mint országgyűlési képviselő is, mely állás meglehetősen függetlenséggel jár, ama viszonyok egyik kifolyása, s teremtményeké látszassék szerepelni.

○ Élő tiltakozás a haza szent jogai ellen elkövetett merényletekkel szemközt. ○ Történelmi nagyságra emelkedett, mely a hon szabadságáért küzdő honfiak előtt eszményképül szolgál a szabadság áldásait folytatól rontó harezok alatt. ○ Sokkal magasabban áll multjának dicsőségével, fényes tehetségeivel, mint sem a mindennapi közélet eseményei közé lesüllyedjen!

Szívünk szent érzelemtől repes, — ezünk világa kiderül a gondolatra, hogy ő még haza jön!... ○ De a sötét helyzet, melyben alig elvárhatjuk, az ádáz viszonyok, melyek ránk nehezdednek, a leverő körülmények, melyek közt alku tárgyává lón a haza útja, — és a nagy férfiu magasztos függetlenségi érzete: mind-mind akadályul szolgál, s csak megrázó események hatása adhat e tekintetben új fordulatot a dolgoknak!

Lángelméje mikép világolna vezérfényével, hogy a haza kincsbányáit kiaknázza a nemzeti jólét javára! Mint teremtene véderőt, hadsereget a földből, hogy azzal a drága hont megvédelmezze!

Mint szegényitené meg ama csoportokat, melyek a haza jogai felett fűzárakura alakultak érdektársulattá! Mint büntetné meg... Oh nem! — mint csatolná magához szeretetével az eltévedteket, ha látná, hogy visszatérnek a haza isenének imádására!

Oh mint hívná fel munkára a honfiakat, hogy hordjanak anyagot a drága műhöz, mit mesteri kezével ő tervezett! Mint nyitna forrásokat a szomszédoknak, hogy nyújtsanak kenyeret az éhezőknek; mikép támogatná a gyengéket, erősítene az erőseket!

Hogy minden elem, minden kéz, a szív és az ész egyetlen célra működjék össze: a haza boldogságára!... Mint hajlongana előtte a sok hízalgöz, ki most a távolból sárral dobálja képerit! S mint állana őrt mellette a nemzet, hogy az ármány fulánkjai ellenében életével és vérével is megvédje!

Az apák büszkén mutatják fiaiknak: im itt ő, a haza megváltója! Az anyák a térfüni tökély példányképe előtt büszkén léptetnék el leányaikat! Az agok megfijodnának unokáik bölcsői mellett; s a csecsemők ereiben frisebb vér lüktetne, hogy mielőbb nagygyá nőjének.

Mert az egész haza új életre lenne hivatva az ősi nagyság fényétől áthatva, — mely visszatérő Mózésünk arcán átsugárzik!... Meddig lesz még álom e forró vágy, mit valóságnak szeretnénk látni! Azt a történetek egymásutánából látjuk, hogy legelőbb néhány év kell arra, hogy az akadályok elenyészessenek, melyek Kossuth Lajos utját még most eládják!

De vajon megéri-e ő e néhány évet? Vajon megéri-e a nemzet a nagy napot, hogy őt a hazai földön viszont üdvözölhesse? Oly kérdés, mire nehéz a felelet!... Annyit hinnünk kell, hogy a mai nyomozási viszonyoknak akkorra megkeil valózni, midőn ő a drága hont földét értindeti lábairal!

Tán az összes nemzet, tán a trónbiztosasága kívánandja ugy, még pedig a közel jövőben, hogy ő még visszatérjen, s tetleges részt vehessen a hon sorsa intézésében!... Bizonyára arany korszak következék a vasidőszak után akkor, ha Kossuth Lajos haza jön!... Ez arany korszak után epedez a nemzet.

— A szerkesztést eltróltetnék. — A közös hadügyminiszteriummal azon tervvel foglalkoznak, hogy tatarokkassig szempontból a szerkesztést, mely egyesgyedül a helyi szolgáltatást teljesíti, a katonai szakok sorából kitöröltsék, s a katonai szakoktól ajánlati uton maradjék és a helyi szolgáltatást a katonai gán vállalkozókkal teljesítsék. A katonai kincstár az által a lovak vásárlására, elartása, elhelyezése, ápolása és felszerelésére, a törzsfőtisztek fizetésére, a legénység szolgálja, elhelyezése, ruházata és felszerelésére eddig fordított

sok milliót takarítana meg. A jelentékelen helyi szolgálat, minő a takarmány- és kenyérszállítás a helyőrségi csapatok számára. kivált béke idején, egyezkedés után csekélységbe kerülne. A szerkesztéshez azonban nem számítandók az ügyukhoz szükséges legénység és a lovak, melyek a tűzérőghez tartozó külön testet képeznek. A tervnek azonban a magasabb katonai körökben sok ellensége volna.

— Deák Ferencz, hosszabb betegkedés után tegnap jelent meg először a képviselőházban, s ott a párt tagjai által élénk ovációval fogadtatt.

— A horvátok mozognak. s Zágrábban igen fontos tanácskozások indultak meg. Már 21-én igen látogatott ülést tartottak az unionisták, s minden osztály nagyszámú képviselőkkel. A gyűlés, melyet Kuszevic Aurél nyitott meg, előlétké Vakanovicot, jegyzővé Herovicot választotta, s a programot egy bizottságnak adta ki jelentésétől végett, melynek tagjai Prica, Kuszevic Aurél, Jozipovic, Jandric, Pejachevich L. gróf, Gjurassin, Horvát Péter, Paresetic, Podroczny, Sevic és Koszic.

győzelmét arattat a jobboldal felett; ugyanis a törvényhatósági bizottsámba 9 ellenzéki és 2 jobboldali választatot.

— Deák Ferencz, hosszabb betegkedés után tegnap jelent meg először a képviselőházban, s ott a párt tagjai által élénk ovációval fogadtatt.

— A horvátok mozognak. s Zágrábban igen fontos tanácskozások indultak meg. Már 21-én igen látogatott ülést tartottak az unionisták, s minden osztály nagyszámú képviselőkkel. A gyűlés, melyet Kuszevic Aurél nyitott meg, előlétké Vakanovicot, jegyzővé Herovicot választotta, s a programot egy bizottságnak adta ki jelentésétől végett, melynek tagjai Prica, Kuszevic Aurél, Jozipovic, Jandric, Pejachevich L. gróf, Gjurassin, Horvát Péter, Paresetic, Podroczny, Sevic és Koszic.

— A horvátok mozognak. s Zágrábban igen fontos tanácskozások indultak meg. Már 21-én igen látogatott ülést tartottak az unionisták, s minden osztály nagyszámú képviselőkkel. A gyűlés, melyet Kuszevic Aurél nyitott meg, előlétké Vakanovicot, jegyzővé Herovicot választotta, s a programot egy bizottságnak adta ki jelentésétől végett, melynek tagjai Prica, Kuszevic Aurél, Jozipovic, Jandric, Pejachevich L. gróf, Gjurassin, Horvát Péter, Paresetic, Podroczny, Sevic és Koszic.

— A horvátok mozognak. s Zágrábban igen fontos tanácskozások indultak meg. Már 21-én igen látogatott ülést tartottak az unionisták, s minden osztály nagyszámú képviselőkkel. A gyűlés, melyet Kuszevic Aurél nyitott meg, előlétké Vakanovicot, jegyzővé Herovicot választotta, s a programot egy bizottságnak adta ki jelentésétől végett, melynek tagjai Prica, Kuszevic Aurél, Jozipovic, Jandric, Pejachevich L. gróf, Gjurassin, Horvát Péter, Paresetic, Podroczny, Sevic és Koszic.

— A horvátok mozognak. s Zágrábban igen fontos tanácskozások indultak meg. Már 21-én igen látogatott ülést tartottak az unionisták, s minden osztály nagyszámú képviselőkkel. A gyűlés, melyet Kuszevic Aurél nyitott meg, előlétké Vakanovicot, jegyzővé Herovicot választotta, s a programot egy bizottságnak adta ki jelentésétől végett, melynek tagjai Prica, Kuszevic Aurél, Jozipovic, Jandric, Pejachevich L. gróf, Gjurassin, Horvát Péter, Paresetic, Podroczny, Sevic és Koszic.

telménye. Mindenek előtt azon vádat akáram visszautasítani, hogy a világi oktatás athéistákat növelne. Azt hiszem, hogy az ember elméjében tiszteltetve méltóbb a lelkiismereti szabadságnál nincs s hogy egyezzerre a leggyűlöletesebb és legtehetetlenebb merénylet, ha a lelkiismeretet elnyomni akarják. Én a vallás iránt ellenséges érzelmű nem vagyok s azért kívánom az egyház elválasztását az iskolától. Meg vagyok győződve, hogy épen azért, mert az egyházban uralkodó egyik párt majdnem kizárólag azon jogot igényli magának, hogy a tanítás isko-láknban végezze, a gyermekét művelje és alkítsa s később a férfi, a polgár s így végre az állam felett is uralkodjék, hogy épen ezért a clerus megszűnt nagy egyházi testület lenni s politikai fractióvá süllyedj; épen mert az egyház elhagyta az egyházat, sokat veszített azon tiszteletből, melyet hajdan a papok iránt mutat-tak s az nem is lehet másképp, midőn ezek apostoli hivatásukat elejték s a legromlottabb és jótalanabb kormányok hatalmának eszközeivé váltak. Így saját méltóságukat tudatát elveszték s titkos és idegen kormány passiv ügynökei lettek.

Szónok kimerítően foglalkozik e tárggyal, kedvezően szól az alsó clerusról, mely érzelmét a nemzet sorsa iránt még el nem veszté. Azután a köztársaság utolsó hat havi hódítási-saivól szól. „Ekkor oly férfiakat, kik ifjúitá-gukat azzal tölték, hogy a köztársaság uralmát tiszta sophismaként állítsák elő, legerélyesebb, sőt hivatalos védőivé láttunk lenni. Orvend-hetni e felett, de az embereket folyton lélek-zetlen kell tartani s szünet nélkül ököldözni kell felettük.

A beszéd így végződik: Elválhatunk tehát azon meggyőződésben, hogy Franciaország a köztársaságnak végleg meg van nyerve, s hogy rövid idő múlva minden pártnak meg kell jönnie; a tövedésből magához térő hívek a plebiscitumnak s a tapasztalás által megtanított conservatív naponkint jobban fogják a rend és szabadság kezesességét méltányolni, melyeket egyedül a köztársasági kormány nyújt.

Talán szabad lesz nekünk minden polgár-közreműködése mellett a nagy nemzeti köztársasági párt alapításában részt venni, melynek nincs más dicványa, mint az ország jólétét viszálaítani, s minden Franciaország egyetértését minden jog elismerésével megpecsételni. Akkor a nemzet — minden erejét összeszedve — egyetértően és szabadon Európa felé fog fordulni s visszanyerheti, a mi az övé, valamint a helyet, mely őt megilleti. (Hosszas tetszés.)

Külföld. — Franciaország. Mi is közölték azon hírt, hogy a francia-angol kereskedelmi szerződés felmondattot. Több francia lap, mely közel áll a francia kormányhoz, megfogolja ezen hírt. Annyi azonban bizonyos, hogy ez ügyben tárgyalások folynak.

A bonapartista lapok „Pays” és „Av. dip.” felfüggesztették. E felfüggesztésről az „Indep.” igen megörögvő nyilatkozik. A belga lap Thiersnek ezen eljárásával Gladstone eljárását állítja szembe, ki még tavalyelőt gyilkosnak felmentése által sem engedte magát a szabadelvű intézmények, (mint az esküdtszék), iránti hitében megváltoztatni; s egy kihalás miá nem sérti meg a szabadelvű intézményt. A „Bien Public” szerint Cissey tábornok, a franczi hadügyminiszter bevégete a katonai törvényt, melynek részleteiben tökéletesen egyetért a köztársaság elnökeivel.

TÁRCZA.

A VILAGTALAN LEÁNYA.

CONCINO CONCINI.

— Francia regény — GONZALES EMANUELTÓL. (Folytatás.)

Második rész.

A fiatal nemes és királyi játszótára arcán a bosszúság és megvetés villánya vonult át. — Sire! — kezdé aztán, hirtelen másra fordítva a beszédet, — azt hiszi ön talán, hogy az örfőg újra visszajádjá Kirisztinát? — Megígérté, — válaszolt a király e kérdés által meglepetve.

szavamat adom rá, hogy ő nem teszi ki magát továbbra azon eshetőségnek, hogy felségeddel kardját megegyezzen összemérje. Luynes Albert fejére talált a szegnek. A király halvány arca elpirosodott s szeme szikrázott.

— Erődj s keress fel Vitryt s hozd ide hozzá, — szült oly halkán, hogy Albert inkább az ajkjárásból mint a hang után értő meg a mondatokat. Luynes Albert néhány percczel később Vitry testőrszázadosal tért vissza. A királyt a kőfalhoz támaszkodva, bársonykenyérre burkolózza találták. Egész testében lázas remegés fogta el.

— Ugy van, épen az imént tanácsolták nekem, hogy fosszak meg állásodtól, hogy arra ezt a fiatal embert emeljem, — szült XIII. Lajos, játszótársára mutatva. Vitry oldalvást Luynes Albertre tekintett.

— Azonban Albert ez ajánlatot legott kereken visszautasította. Örültetés, hogy oly önzéstelen, hü barátja talált! Vitry a király e szavaira, nyájás tekintetet vetett az ifjura, mi többet jelszett minden kétségortánsággal. — De hát kinek volt az a szerencsés gondolat, hogy más testőrkapitány neveztesék ki. — A francziák királya nem szokta a foiadás mesteriségét gyakorolni, — válaszolt hevesen XIII. Lajos.

— Megvallom, nagyon ohajtanám, ha az a két ember ószintén kibékülne egymással. Nöde már ma sokáig voltam francziák királya. Jer, folytatassuk a sólymok oktatását.

— Bocsánat, Sire, ügyetlen kérdésemért. Hiszen azt szinte felesleges is volt tennem, mert látam midőn az ancri örfőg a sólymaszatóból távozott s nem is fogadta köszöntőmet. Ha Luynes Albert eloglatja volna helyemet, akkor legalább is, megemberelt volna egy mosolylyal. — Jól van jól, most már távozhatol, — szült a király, kiengesztelődve. Midőn Vitry visszavonult Luynes Albert újra átvette a szót: — Felséged mindenkor szemlített e férfira. Bezzeg Concini is ugyan szemlét tartja ám őt. Neki oly orra van, mint valami vadászbékné, hamar megszimatolja elleneit már távolról; csak hogy a százsádot sem könnyen lehet ám jégre vinni.

szavamat adom rá, hogy ő nem teszi ki magát továbbra azon eshetőségnek, hogy felségeddel kardját megegyezzen összemérje.

— Erődj s keress fel Vitryt s hozd ide hozzá, — szült oly halkán, hogy Albert inkább az ajkjárásból mint a hang után értő meg a mondatokat.

— Ugy van, épen az imént tanácsolták nekem, hogy fosszak meg állásodtól, hogy arra ezt a fiatal embert emeljem, — szült XIII. Lajos, játszótársára mutatva.

— Megvallom, nagyon ohajtanám, ha az a két ember ószintén kibékülne egymással. Nöde már ma sokáig voltam francziák királya.

— Bocsánat, Sire, ügyetlen kérdésemért. Hiszen azt szinte felesleges is volt tennem, mert látam midőn az ancri örfőg a sólymaszatóból távozott s nem is fogadta köszöntőmet.

